

Олеся Бойко,
старший викладач кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ТА ППЗ

Анотація. Під час карантину весь світ переконався в тому, що без дистанційної та онлайн освіти сучасне навчання неможливе, і більшість країн одразу перейшли до навчання онлайн. Для нашої країни такий перехід виявився неабияким викликом не лише на професійність, але і на здатність швидко мислити, переорієнтовуватися із звичних добре відпрацьованих методик і засобів навчання на новітні, у короткий термін освоїти та привести відповідно до вимог сьогодення роботу з дистанційними навчальними платформами.

Електронний мультимедійний підручник став для багатьох педагогів «magic wand» (чарівною паличкою).

Педагогічний програмний засіб (ППЗ) є цілісною дидактичною системою, заснованою на використанні комп'ютерних технологій і засобів Інтернету, і яка має на меті забезпечити навчання за індивідуальними та оптимальними навчальними програмами з керуванням процесу навчання [5].

Онлайн-навчання має ряд переваг. А саме:

- можливість навчатися в будь-якому місці;
- необмежений доступ до необхідної літератури;
- онлайн і дистанційне навчання дешевше;
- завдяки «діджиталізації» студенти легко, швидко та з інтересом навчаються.

Серед недоліків варто зазначити:

- ізоляцію від зовнішнього світу;
- відсутність «живого» спілкування з викладачем і однокурсниками;
- відсутність звичних носіїв інформації (паперових підручників, зошитів тощо);
- технічно складно ідентифікувати студентів, що значно ускладнює контроль;
- навчальний процес може бути порушений або скасований через застарілу комп'ютерну техніку, відсутність Інтернету чи його погану якість.

Рано чи пізно карантин завершиться, але хочеться вірити, що зміни в освіті, які відбулися під час вимушеного переходу до навчання онлайн залишаться, і більшість педагогічних працівників використовуватимуть вже добре освоєні технології. Після завершення карантину

важливо не втратити мотивацію та бажання вдосконалюватися, не зупинятися на досягнутому.

Ключові слова: онлайн-освіта, дистанційна навчальна платформа, електронний мультимедійний підручник, комп'ютерна техніка, комунікаційні мережі, діджиталізація.

Abstract. *During the quarantine, the whole world became convinced that without distance and online education, modern learning is impossible, and most countries immediately switched to online learning. For our country, such a transition turned out to be a big challenge not only to professionalism, but also to the ability to think quickly, to reorient from the usual methods and teaching aids to new ones, to master and adjust in accordance with the new requirements in short time. The electronic multimedia textbook has become a «magic wand» for many teachers. The pedagogical software tool is a holistic didactic system based on the use of computer technologies and Internet tools, and which aims to provide training according to individual and optimal training programs with the management of the learning process.*

Online learning has a number of benefits. Namely:

- the ability to study anywhere;*
- unlimited access to the necessary literature;*
- online and distance learning is cheaper;*
- thanks to «digitalization» students learn easily, quickly and with interest.*

Among the disadvantages are:

- isolation from the outside world;*
- lack of «live» communication with the teacher and fellow students;*
- lack of usual information carriers (paper textbooks, notebooks, etc.);*
- it is technically difficult to identify students, which significantly complicates the control;*
- the educational process may be disrupted or canceled due to outdated computer equipment, lack of Internet or its poor quality.*

Sooner or later the quarantine will end, but we want to believe that the changes in education that took place during the forced transition to online learning will remain, and most teachers will use already well-mastered technologies.

After the end of quarantine, it is important not to lose motivation and desire to improve.

Key words: *online education, distance learning platform, electronic multimedia textbook, computer technology, communication networks, digitalization.*

Доцільність дистанційного навчання, переваги та недоліки такого виду навчання тривають півстоліття, відколи Указом Її Величності Королеви Великобританії Єлизавети II був створений Відкритий університет, щоб надати можливість отримувати знання тим, хто працює, в зручному для них місці і в зручний

час. Через карантин ми всі опинилися в полоні наших домівок, і 2020 рік став роком навчання через Інтернет.

У мережі Інтернет є багато відгуків, порад, застережень від уже досвідчених і не дуже досвідчених експертів із даної проблеми.

Директор Українського інституту інформаційних технологій в освіті при НТУУ «КПІ» Інна Геннадіївна Малюкова зазначає, що «Дистанційне навчання – це добре організована й контрольована самоосвіта з використанням комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж. У світі такий різновид навчання набув поширення досить давно, проте в Україні він існує років 10 ... Дехто уявляє інформаційні ресурси дистанційного навчання, як сукупність відсканованих підручників, розміщених в Інтернеті, які потрібно прочитати, а потім переказати. Але це далеко не так», і перелічує переваги та недоліки дистанційного навчання [6].

Миронов Юрій Богданович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, менеджер по роботі з іноземними студентами ЛТЕУ досліджує детально цю тему і має кілька цікавих публікацій в мережі.

Під час карантину весь світ переконався в тому, що без дистанційної та онлайн-освіти сучасне навчання неможливе, і більшість країн одразу перейшли до навчання он-лайн. Для нашої країни такий перехід виявився неабияким викликом. Ми не звикли до дистанційного навчання і на ринку онлайн-освіти в Україні виявилось досить мало платформ, які допомогли б учасникам навчального процесу працювати в режимі онлайн. Всі кинулися шукати допоміжні платформи для організації дистанційного онлайн-навчання і багато з нас відкрили для себе новий, незнаний досі, світ онлайн-навчання [8].

Дистанційна форма навчання, яка в сьогоденних умовах об'єктивно є найбільш поширеною, стала для багатьох педагогів своєрідним викликом не лише на професійність, але і на здатність швидко мислити, переорієнтуватися із звичних добре відпрацьованих методик і засобів навчання на новітні, у короткій термін освоїти та привести відповідно до вимог сьогодення роботу з дистанційними навчальними платформами. Електронний мультимедійний підручник став для багатьох педагогів «magic wand» (чарівною паличкою).

Педагогічний програмний засіб (ППЗ) є цілісною дидактичною системою, заснованою на використанні комп'ютерних технологій і засобів Інтернету, і яка має на меті забезпечити навчання за

індивідуальними та оптимальними навчальними програмами з керуванням процесу навчання [5].

У чому ж полягає відмінність електронного мультимедійного підручника від електронного та традиційного друкованого видання?

Електронне видання – електронний документ, що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості та призначений для розповсюдження у незмінному вигляді.

Перевага цього освітнього продукту (ППЗ) полягає в тому, що це не звичайний електронний підручник на електронному носії, а цілісна програма, яка поєднує теоретичні та практичні питання, віртуальні лабораторні роботи та практикуми, має електронний журнал успішності, конструктор уроків, комп'ютерні анімації фізико-хімічних процесів, інтерактивні і тестові завдання та багато інших можливостей [5].

Однією з важливих переваг електронного мультимедійного підручника є його інформаційна насиченість, що дає змогу істотно підвищувати якість сприйняття освітнього матеріалу. Одночасне використання аудіо- та відеоінформації, у їх поєднанні і в різних комбінаціях, дає змогу підвищити показник сприйняття освітнього матеріалу до 40–50%, у порівнянні зі звичним сприйняттям, адже більшість людей, як правило, запам'ятовує близько 5% почутого і 20% побаченого.

Електронний мультимедійний підручник містить великий обсяг систематизованого теоретичного та практичного матеріалу із навчальної дисципліни; словники й довідники; статичні та інтерактивні ілюстрації (схеми, графіки, рисунки, діаграми, фотографії, карти, таблиці та ін.); відео фрагменти й звукові ряди; інтерактивні моделі; тренажери; контрольні питання та завдання; тести різної складності; 2D-, 3D-анімації та ін. Окрім того, електронні мультимедійні підручники забезпечують можливість демонстрації на екрані монітора комп'ютера, на звичайному екрані за допомогою мультимедійного проекту, на інтерактивній дошці.

Та найсуттєвішою перевагою є можливість постійно оновлювати ППЗ (доповнювати, модифікувати, корегувати) без особливих затрат.

Ефективність роботи викладача підвищується, збільшується складова творчої роботи. Інтерактивні елементи допомагають адаптувати подання навчального матеріалу таким чином, щоб зробити його зрозумілим для реципієнта Найрізноманітніші

багаторівневі завдання, тести не лише розраховані на індивідуальний підхід до навчання, а й сприяють об'єктивній та достовірній оцінці навчальних досягнень як окремо взятої особи, так і навчальної групи в цілому.

Структура ППЗ забезпечує можливість ефективного досягнення навчально-виховної мети та має у своєму складі:

- змістовну частину (навчальний матеріал структурований на розділи, теми, уроки);
- програмну частину (тексти, медіаоб'єкти, тестові завдання, навігація);
- конструктор уроку;
- методичні рекомендації для викладача/вчителя (типові сценарії проведення занять);
- методичні рекомендації для учня (інструкції з виконання самостійної (індивідуальної) роботи);
- посібник користувача для адміністратора локальної мережі комп'ютерного класу або системного адміністратора навчального закладу [1].

Підбиваючи підсумки, наголосимо на перевагах он-лайн навчання:

- можливість навчатися в будь-якому місці. Студенти можуть вчитися, не виходячи з дому чи офісу, перебуваючи у будь-якій точці планети. Щоб приступити до навчання, необхідний лише комп'ютер з доступом в Інтернет;
- необмежений доступ до необхідної літератури в системі дистанційного навчання або на електронній пошті;
- онлайн і дистанційне навчання дешевше. Студенту не доводиться оплачувати дорогу, проживання і т.ін.;
- завдяки «діджиталізації» студенти поринають у процес вивчення матеріалу дуже швидко та з інтересом.

Противники он-лайн навчання підкреслюють ряд недоліків:

- ізоляція від зовнішнього світу;
- відсутність «живого» спілкування з викладачем і однокурсниками;
- відсутність звичних носіїв інформації (паперових підручників, зошитів тощо);
- проблема з технічною можливістю ідентифікації студентів, що значно ускладнює контроль;
- навчальний процес може бути порушений або зірваний через відсутність Інтернету чи незадовільну якість;

Ще одним важливим недоліком є психологічна й «комп'ютерна» невідповідність і студентів, і викладачів, застаріла комп'ютерна техніка і перших, і других.

Якісно створений мультимедійний підручник є частиною ресурсу дистанційного навчання, його доцільно активно використовувати в освітніх платформах (віддалений супровід, он-лайн підтримка користувачів, надання рекомендацій щодо установки, керування, навігації та експлуатації, розсилання інформації про будь-які зміни, використання матеріалів підручника у процесі он-лайн заняття тощо). А це, відповідно, дає змогу краще забезпечити для здобувачів освітньої програми візуалізацію всієї навчальної інформації; перевіряти виконання завдань і формувати дані про рівень та результати освітніх досягнень.

Таким чином, мультимедійне електронне навчальне видання, завдяки взаємопов'язаному поєднанню традиційної статичної (друкований текст, графічне зображення, фотографія) та динамічної інформації різного роду (відео-, аудіо записи) створює додаткові можливості для покращення ефективності дистанційного навчання з використанням освітніх платформ для он-лайн занять. Логічна і динамічна комбінація різних матеріалів у процесі он-лайн навчання з використанням електронного мультимедійного підручника істотно покращує сприйняття навчального матеріалу різного рівня складності, скорочує час вивчення запланованого матеріалу і забезпечує постійне інтерактивне спілкування студента з викладачем. «Не менш важливою складовою дистанційного навчання є спілкування студентів між собою: виконання завдань у групах, проведення семінарів та дискусій у режимі он-лайн. Без усіх цих інтерактивних форм навчання й спілкування процес вивчення курсу на відстані стає статичним і недостатньо ефективним» [6].

Рано чи пізно карантин завершиться, але хочеться вірити, що зміни в освіті, які відбулися під час вимушеного переходу до навчання он-лайн залишаться, і більшість педагогічних працівників використовуватимуть вже добре освоєні технології. Після завершення карантину важливо не втратити мотивацію та бажання вдосконалюватися, не зупинятися на досягнутому.

1. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. К.: Держспоживстандарт України, 2010.

2. Краснова Г. А., Беляев М. И., Соловов А. В. Технологии создания электронных обучающих средств. М.: МГИУ, 2002. 304 с.
3. Чередніченко Г. А., Шапран Л. Ю. Застосування мультимедійних технологій у процесі навчання іноземним мовам. К., 2010.
4. Шваркова Г. Г., Гальский В. М. Современная трактовка электронного учебника: типология, необходимые структурные элементы / Г. Г. Шваркова // Информатизация обучения математике и информатике: педагогические аспекты. Минск: БГУ, 2006. С. 479–484.
5. URL: <https://kerivnyk.info/perevahy-ta-nedoliky-dystantsijnoho-navchannya>
6. URL: <https://kpi.ua/805-9>
7. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/03/25/240340/>
8. URL: <https://osvitnova.com.ua/posts/3894-yakym-chynom-pandemii-vplynula-na-onlain-navchannia-tsyfry-ta-statystyky>
9. URL: <http://www.znanius.com/3875.html>
10. URL: <https://uk.wikipedia.org/> Мультимедійне_електронне_навчальне_видання.

Олеся Бойко,

старший викладач кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

РОБОЧА АТМОСФЕРА НА ОНЛАЙН-ЗАНЯТТІ

Анотація. Як відомо, формування сприятливого мікроклімату на занятті з іноземної мови здійснюється викладачем за умови правильного вибору форм, прийомів та засобів організації навчально-виховного процесу. Важливим у створенні сприятливого мікроклімату заняття є поведінка викладача, його мова, співпраця з студентами, взаємоповага. Мікроклімат заняття іноземної мови є вирішальним чинником у формуванні успішного навчально-виховного процесу. Однак життя вносить свої корективи. Карантин змусив переміститися з аудиторій у свої домівки і перейти на навчання онлайн. Такий перехід виявився тестом для викладачів не лише на професійність, але і на здатність швидко мислити, переорієнтуватися із звичних добре відпрацьованих методик і засобів навчання на новітні, у короткий термін освоїти та привести відповідно до вимог сьогодення роботу з дистанційними навчальними платформами. Всі кинулися шукати допоміжні платформи для організації дистанційного он-лайн навчання і багато з нас відкрили для себе новий, незнаний досі, світ он-лайн